

De stillede forslag tilsigter at skabe væsentlig friere muligheder for arealomlægninger mellem landbrugsejendomme, dels ved at åbne mulighed for nedlægning også af større ejendomme, når jorden indlægges under andre landbrug, dels ved at opgive det hidtidige krav om en mindste hovedparcel, når arealer fraskilles en landbrugsejendom. En sådan videre mulighed for overførelse af landbrugsjord fra en ejendom til en anden stemmer overens med det hovedsynspunkt, der ligger bag de stillede forslag til ændrede regler om landbrugspligtens indhold, nemlig at landbrugspligten i højere grad end hidtil, hvor ejendommens bevarelse som selvstændig driftsenhed har været det centrale, bør betragtes som en pligt, der hviler på landbrugsjorden. Det er ligeledes i overensstemmelse med dette synspunkt, at de stillede forslag ikke, som § 19 i den gældende lov, åbner mulighed for, at landbrugsegne arealer fraskilles en landbrugsejendom, uden at jorden indlægges under andre landbrugsejendomme.

De friere muligheder for tilpasning af ejendomsstørrelserne har som naturlig forudsætning, at de bestemmelser, der fastsætter rammerne, er så ukomplicerede som muligt, og de stillede forslag er derfor i forhold til de gældende regler søgt forenklet, samtidig med at bestemmelserne om formindskelse og forøgelse af landbrugsejendomme og bestemmelserne om sammenlægning er koordinerede i væsentlig højere grad end hidtil.

Til § 13.

Forslagets § 13 omfatter alle tilfælde, hvor landbrugsjord fra en ejendom indlægges under en eller flere andre landbrugsejendomme, og bestemmelsen dækker således tilfælde, der i den gældende lov er behandlet i forskellige lovregler og udfra til dels afvigende synspunkter. Den foreslåede bestemmelse træder i stedet for den gældende lovs §§ 19 og 21 i det omfang, der i disse bestemmelser er tale om udstykning til landbrugsformål, og erstatter samtidig lovens § 24 om grænsen for forøgelse af en landbrugsejendom samt sammenlægningsreglerne i § 25.

1. punktum i § 13, stk. 1, indeholder hovedbestemmelsen, der suppleret med reglen i § 13, stk. 1, sidste punktum, åbner frie muligheder for arealomlægninger mellem landbrugsejendomme, når jorden indlægges under ejendomme, som ikke bringes op over en geometrisk arealgrænse på 45 ha. Bestemmelsen må dog ses i sammenhæng med reglen i forslagets § 13, stk. 3, hvorefter landbrugsministeren kan nægte sammenlægning, såfremt jorden ikke er hensigtsmæssigt beliggende for drift under den ejendom, den ønskes indlagt under. Der

stilles derimod intet krav om, at den ejendom, der afgiver jord, bevarer en mindste hovedparcel, og hele jordtilliggendet kan for så vidt afhændes til suppleret af andre landbrug, således at den ejendom, der afgiver jorden, nedlægges som selvstændig bedrift. Kravet om, at jorden ikke må indlægges under ejendomme, der får et areal på mere end 45 ha, samt beliggenhedskravet bevirker dog, at en større ejendom rent faktisk sjældent vil kunne nedlægges, medmindre dette sker i forbindelse med en jordfordeling, hvor jorderne kan anvendes til suppleret af en række ejendomme.

Som en konsekvens af opgivelsen af kravet om en mindste hovedparcel ved udstykning stilles der heller ikke som i den gældende lovs § 22 betingelser i relation til arrondering m. v. af den ejendom, der afgiver jord. For så vidt hindrer den foreslåede bestemmelse ikke, at der vil kunne opstå ejendomme af en størrelse eller med en arrondering, der må anses for uhensigtsmæssig, men ejerens interesse i at bevare en rentabel bedrift må antages normalt at være så stor, at der ikke er tilstrækkelig anledning til lovmæssige forbud i så henseende.

Grænsen for den frie fordeling af landbrugsjord mellem de enkelte ejendomme er i forslaget sat ved et geometrisk areal på 45 ha. I den gældende lov er såvel hovedparcelstørrelsen efter § 19 som grænserne for sammenlægning efter § 25 fastsat i relation til jordens bonitet. Den nu foreslåede fastsættelse af grænsen i geometrisk areal er motiveret af ønsket om at tilvejebringe et administrativt enkelt kriterium og den størst mulige klarhed for de landmænd, reglerne har betydning for. En fastsættelse af grænsen gradueret efter jordens bonitet ville modvirke den administrative forenkling, som er tilstræbt, og ville medføre, at den enkelte landmand normalt ikke kunne bedømme mulighederne for sammenlægning.

Hovedbestemmelsen, hvorefter landbrugsjord kan indlægges under andre landbrugsejendomme, der ikke bringes op over 45 ha, suppleres af den i forslagets § 13, stk. 1, 2. punktum, optagne bestemmelse. Efter denne bestemmelse og reglen i § 13, stk. 1, sidste punktum, kan der ske sammenlægning op til en højere grænse, nemlig 75 ha geometrisk areal, såfremt det ved en forudgående prøvelse er godtgjort, at der ikke er aktuelt behov for tillægsjord til mindre ejendomme på stedet. Som reglen er formuleret, er den kun anvendelig, hvis der intet aktuelt tillægsjordsproblem er på stedet. Hvis et sådant behov er til stede, må eventuelle spørgsmål om sammenlægning udover den normale grænse afgøres efter bestemmelsen i forslagets § 13, stk. 4, nr. 2, jfr. stk. 5.